

**Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія музики» Дніпропетровської обласної ради»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВСП «Фаховий музичний
коледж» КЗВО «Дніпровська
академія музики» ДОР»

Олена ПОТОЦЬКА
«29» серпня 2025 року

**СИЛАБУС
НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КЛАС АНСАМБЛЮ»**

“Академічний спів”

Освітньо-професійний ступінь – Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань – В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність – В5 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма – «Музичне мистецтво»

**Д н і п р о
2 0 2 5**

АНОТАЦІЯ КУРСУ. Навчальна дисципліна «Клас ансамблю» є обов'язковим компонентом циклу професійної та практичної підготовки здобувачів освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр». Актуальність предмета визначається необхідністю оволодіння теоретичними і навичками роботи з колективом виконавців для застосування їх у практичній діяльності.

КОМПЕТЕНТНОСТІ.

Інтегральна компетентність (ІК)

ІК Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері музичного мистецтва або у процесі навчання, що вимагає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, історії мистецтва, музичного виконавства та педагогіки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 8 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності (СК)

СК 2 Здатність демонструвати достатній рівень виконавської майстерності.

СК 3 Здатність відтворювати художньо-образний зміст музичного твору у виконавській діяльності.

СК 4 Здатність використовувати спеціалізовані знання з теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК 5 Здатність демонструвати професійні навички та вміння в музично-теоретичній / виконавській / педагогічній / організаційно-творчій діяльності.

СК 7 Здатність самостійно організовувати та провадити індивідуальний та/або колективний репетиційний процес у професійній діяльності.

СК 8 Здатність оперувати професійною термінологією.

СК 9 Здатність застосовувати інтегровані знання з інших видів мистецтва в професійній діяльності.

СК 11 Здатність відслідковувати і оцінювати власний прогрес та досягнення у професійній сфері, проявляти критичну самосвідомість.

СК 12 Здатність здійснювати міжособистісну та соціальну взаємодію для досягнення професійних цілей.

СК 13 Здатність презентувати результати своєї творчої / педагогічної / організаційно-творчої діяльності перед аудиторією з урахуванням її специфіки.

СК 14 Здатність до професійної самореалізації.

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ. Для здобувачів на основі базової середньої освіти: Кількість кредитів ЄКТС – 5, курс – третій–четвертий, семестр V–VIII, загальний обсяг – 150 годин, з них аудиторних — 71 година, самостійних — 79 годин.

Для здобувачів на основі повної загальної середньої освіти: кількість кредитів ЄКТС – 4, курс – третій–четвертий, семестр V–VIII, загальний обсяг – 120 годин, з них аудиторних — 71 година, самостійних — 49 годин.

МЕТОЮ викладання навчальної дисципліни «Клас ансамблю» є підготовка здобувачів освіти до ансамблевої театральної та концертно-творчої діяльності в академічній культурно-мистецькій сфері.

Програмні результати навчання

РН 3 Грати на музичному інструменті / співати артистично, технічно, осмислено відтворюючи художньо-образний зміст музичного твору відповідно до його стилевих особливостей.

РН 4 Читати та відтворювати нотний запис тексту музичного твору.

РН 6 Визначати зміст, форму, жанрово-стильові особливості музичного твору як на слух, так і при вивченні нотного тексту.

РН 12 Проводити індивідуальний та/або колективний репетиційний процес у виконавській/освітній/організаційно-творчій діяльності (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 15 Позитивно сприймати конструктивні критичні зауваження фахівців щодо своїх навчальних та творчих результатів і використовувати їх для власного професійного розвитку.

МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ В СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНІЙ ПОСЛІДОВНОСТІ. Дисципліна «Клас ансамблю» вивчається протягом трьох років навчання. Дисципліна «Клас ансамблю» є важливим навчальним компонентом. Для набуття практичного досвіду з предмету необхідні знання з дисциплін «Фах» (академічний спів), «Теорія музики», «Історія музики», «Сценічна підготовка», «Аналіз музичних творів».

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ. Заняття з дисципліни «Клас ансамблю» будуються на основі індивідуальної програми навчання, послідовно розробленої викладачем даного навчального курсу, що формується з урахуванням індивідуальних можливостей здобувача фахової передвищої освіти та завдань, які ставляться перед ним. Кожного семестру протягом перших років навчання здобувач повинен опанувати певну кількість тем:

Тема 1. Ансамбль як творчий колектив

Тема 2. Дикція та орфоепія в ансамблі

Тема 3. Партії в ансамблі

Тема 4. Вокально-темброва культура ансамблю

Тема 5. Стрій в ансамблі

Тема 6. Мелодичний стрій в ансамблі

Тема 7. Гармонічний стрій в ансамблі

Тема 8. Ансамбль в опері, опереті, мюзиклі

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ. Дисципліна «Клас ансамблю» реалізується у вигляді аудиторних занять та самостійної роботи здобувачів.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ. Вивчення нормативної навчальної дисципліни «Клас ансамблю» передбачає поєднання різних методів і технологій викладання. Серед них:

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. У процесі роботи над вокально-навчальним матеріалом:
 - словесні (бесіда, пояснення);
 - наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження);
 - практичні (індивідуальна гра на інструменті).
2. За організаційним характером навчання:
 - методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
 - методи контролю та самоконтролю у навчанні;
 - бінарні (поєднання теоретичного та практичного) методи навчання.
3. За логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу:
 - індуктивно-дедукційні,
 - репродуктивні,

- проблемні,
- інтерпретаційні,
- постановочно-аналітичні.

ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ. Контрольні заходи включають поточний, семестровий та підсумковий контроль і проводяться у формі ансамблевих виступів. Вимоги до контрольних заходів розробляються цикловими комісіями.

До основних форм поточного, семестрового та підсумкового контролю відносяться: прослуховування індивідуальних програм, що включає виконання технічного матеріалу; прослуховування програми академічного концерту, презентація анотацій; прослуховування програми семестрового іспиту, що проводиться з метою оцінки результатів навчання за семестр.

Підсумкова атестація у формі екзамену здійснюється з метою підведення підсумків даного навчального курсу та представляє собою виконання творів у обсязі, визначеному кожною цикловою комісією.

ПОЛІТИКА КУРСУ («Правила гри»). Курс передбачає індивідуальну та самостійну роботу. Середовище на занятті є творчим, відкритим до конструктивної критики. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності. Пропуски занять здобувачами припустимі тільки з поважних причин та підлягають відпрацюванню.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Зарицький А., Зарицька А., Мрочко В., Кириченко І., Гонтар О. Вокальний ансамбль : теорія і практика] : навчальний посібник для здобувачів освіти спеціальності 025 «Музичне мистецтво. Луцьк, 2022. 170 с.
2. Мигович М. Сучасні вокальні техніки та методики їх вивчення. Актуальні питання гуманітарних наук. Вип 55, том 2, 2022. С. 83-89.
3. Лю Шитін. Стильові парадигми сучасної оперної творчості: вокально-виконавський підхід. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за фахом 025 «Музичне мистецтво». – Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової, Міністерство культури України, Одеса, 2021. С. 185.
4. Лисенко М. В., Бойко І. М. Методика і практика роботи з вокальним ансамблем (фольклорним; академічним). К., 2022. 22 с.

Додаткова

5. Азарова Л.Г. Методичні принципи формування співочого голосу видатного педагога Ф. Ламперті. Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка (педагогічні науки) № 11(246). Ч. I. 2012. С. 102–109.
6. Антонюк В. Г. Вокальна педагогіка (сольний спів) [підручник / 2-ге вид. К. : LAT & K, 2012. 192 с.
7. Антонюк В. Г. Вокальна педагогіка (сольний спів): підручник (з грифом МОН України) / НМАУ ім. П. І. Чайковського. 3-тє вид. К. : Видавець Бихун В. Ю., 2017. 218 с. .
8. Берегова О. Музично-виконавські школи України: етапи становлення у ХХ столітті. *Наук. вісн. нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського*. К., 2008. Вип. 67. С. 131–150.
9. Бондарчук В.О. Феномен творчості Дмитра Гнатюка в музично-театральній культурі України другої половини ХХ – початку ХХІ століття: автореф. дис. ...докт. мистецтвознавства. Київ, 2019. 31 с.
10. Варварцев М. Життя та сцена Миколи Іванова: історія українця в італійському Рісорджименто»: монографія. К., Ін-т історії НАН України, 2011. 188 с..
11. Ващенко Н. Н. Творча спадщина Олександра Мишуги (1853–1922 рр.) в контексті розвитку української мистецької педагогіки : дис. ... канд. пед. наук. Полтава : ПНПУ, 2015. 234 с.
12. Вишневецька С. Цікаві та маловідомі розвідки з життя вокального генія Івана Семеновича Козловського (до 115-ї річниці з дня народження). *Вокальне мистецтво: історія. сучасність. Перспективи*. Збірник статей ДВНЗ «Прикарпатський національний університет Імені Василя Стефаника». Івано-Франківськ, 2015. С. 22–34.
13. Вотріна В. Мистецтво співу і вокальна методика М. Е. Донець-Тессейр. К. : НМАУ, 2014. 272 с.
14. Ганджа І. В. Феномен Діани Петриненко як співачки і педагога. *Міжнародний вісник : культурологія, філологія, музикознавство* Вип. І(6), 2016. С. 197–202.
15. Гончарова В. С. Донецький національний академічний театр опери та балету імені А. Б. Солов'яненка в культурно-мистецькому просторі Донеччини 1932–2012 рр. : автореф. дис... канд. мистецтвознав.: спец.: 26.00.01 Теорія та історія культури. К.: НАКККіМ, 2014. 20 с.
16. Гринь Л.О. Історичний аспект розвитку української вокальної школи ХХ сторіччя. *Педагогічні науки*. Вісник Запорізького національного університету № 1(17), 2012. С.45–49.
17. Давидов М.А. Виконавське мистецтво. Енциклопедичний довідник. Луцьк : Велика обласна друкарня, 2010. 400 с.
18. Іванов В. Про вокальну педагогіку. *Українська музична газета*. № 3. 2009.

19. Лисенко І. М. Співаки України. Енциклопедичне видання: 2-ге вид., перероблене і доповнене. К. : Знання, 2011. 629 с.
20. Лисенко М. В., Бойко І. М. Методика і практика роботи з вокальним ансамблем (фольклорним; академічним). К., 2022. 22 с.
21. Ляшенко Ю. В. Підготовка сучасних академічних співаків у класі вокального ансамблю: навч. посібник. Донецьк: ДДМА імені С. С. Прокоф'єва, 2008. 157 с.
22. Молчанова Т. Невідомий Джакомо Пуччіні. *Музика* (2009/1–2). С. 26–27.
23. Процев'ят М. Значення творчості М. Лисенка для концертної і педагогічної діяльності Одарки Бандрівської. Наукова збірка Львівської національної музичної академії ім. М. В. Лисенка. 2013. Вип. 27. С. 120–125.
24. Прядко О. М. Методика розвитку співацького голосу майбутніх педагогів-музикантів.: автореф. дис. ... канд. пед. наук. : спец. 13.00.02 Теорія та методика музичного навчання. К. 2009. 20 с.
25. Снедков І. Ансамбль у навчальному процесі та концертній практиці. Навчальний посібник. Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2010. 60 с.
26. Сичевська В. В. Вокальний ансамбль. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Житомир : Видавництво «Полісся», 2019. 166 с.
27. Суржина Н. А. Антологія меццо-сопрано: (навч.-метод. посіб.); Дніпропетр. акад. музики ім. М. Глінки. Дніпро : Ліра, 2019. 358 с.
28. Стасько Г. Тенденції впровадження креативних методик у практику виховання голосу людини. *Вокальне мистецтво: історія. сучасність. Перспективи*. Збірник статей ДВНЗ «Прикарпатський національний університет Імені Василя Стефаника». Івано-Франківськ, 2015. С. 166–178.
29. Стахевич О. Г. З історії вокально-виконавських стилів та вокальної педагогіки: посібник. Вінниця : Нова Книга, 2013. 176 с.
30. Ткаченко Т. В. Формування вокально-сценічної культури студентів мистецьких факультетів педагогічних вузів : монографія. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2016. 307 с.
31. Царук С. Вокальна школа українського професора Олександра Мишуги. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. /Зб. наук. праць Рівненського державного гуманітарного університету. Рівне, 2013, вип. 2, том 2. С. 153–156.
32. Цебрій І. Наукова школа Олександра Мишуги (1853–1922): в контексті розвитку української вокальної педагогіки. Editor: LAP LAMBERT Academic Publishing. 2017. С. 212.
33. Українська музична енциклопедія. Видання ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України. К., 2008–2016.

34. Чень Ван Методика формування виконавського артистизму студентів магістратури в процесі вокально-фахової підготовки : дис. ... канд. пед. наук. К., 2017. 244 с.
35. Чжичао Лі Музично-виконавська діяльність Пласідо Домінго як синергічний феномен : дис. ... докт. філософії спец. 025 Музичне мистецтво (02 Культура і мистецтво) / ОНМА ім. А. В. Нежданової. Одеса, 2023. 175 с.
36. Шуляр О.Д. Історія вокального мистецтва [монографія] : Ч. II. Івано-Франківськ, «Плай» 2012. С.230
37. Шуляр О. Вокально-виконавська та педагогічна діяльність славетного співака Галичини Олександра Мишуги. *Вокальне мистецтво: історія. сучасність. Перспективи*. Збірник статей ДВНЗ «Прикарпатський національний університет Імені Василя Стефаника». Івано-Франківськ, 2015. С. 50–68.

Інформаційні ресурси

1. http://ukrnotes.in.ua/noty/Lysenko/Lysenko_Natalka-Poltavka.php
2. <http://ukrnotes.in.ua/Kyreiko.php>
3. <http://ukrnotes.in.ua/Kos-Anatolskyi.php>
4. <http://ukrnotes.in.ua/kosenko.php>
5. <http://ukrnotes.in.ua/Skoryk.php>
6. <http://ukrnotes.in.ua/stecencko.php>
7. <http://ukrnotes.in.ua/stepovyuy.php>
8. <http://ukrnotes.in.ua/Filts.php>
9. <http://ukrnotes.in.ua/shevcenko.php>
10. <http://composersukraine.org/index.php?id=1371>
11. <http://mk.archives.gov.ua/pubonsite/187-pub120operakaterina.html>
12. <https://web.archive.org/web/20080212085216/http://www.opera.com.ua/>
13. opera/taras_bulba/taras_bulba_info_ua.html
14. Aveclassics.net
15. <https://web.archive.org/web/20120923124530/http://www.opera.com.ua/staff>
16. <http://vecchiosito.bnnonline.it/bibl/vir/verdi/index.html>
17. opera-grishko.com.ua
18. mazon.fr/Quatuor-vocal-Musique-classique-Baroque/s
19. <https://www.liveabout.com/operas-by-giuseppe-verdi-724297>
20. https://dme.mozarteum.at/DME/nma/nmapub_srch.php